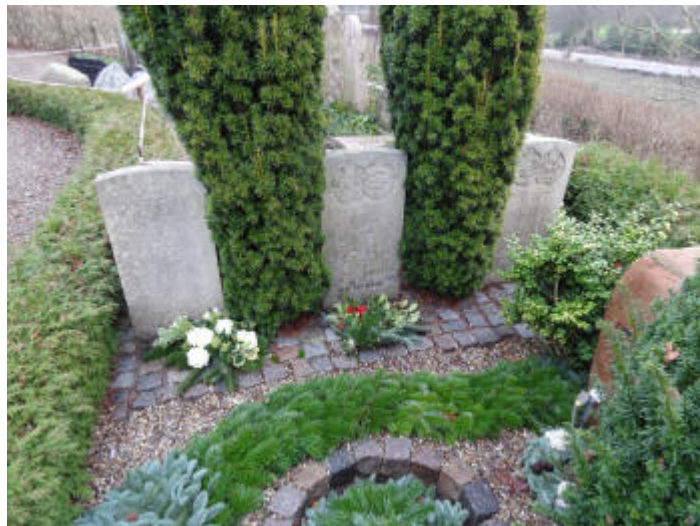

Året der gik i 2020.

Uge 52, glædelig jul og godt nytår.

Hvert år siden julen 1946 har vi fået julekort fra familien til flyveren Jack White, der omkom sammen med sine kammerater, under anden verdenskrig, da et engelsk bombefly styrtede ned på en af vores marker. Familien sender penge og beder os købe blomster til graven, hvilket vi gør med glæde. Dagsordenen i 2020 blev helt klart Covid-19, en pandemi, som man helt klart kan læse om i historiebøgerne om 100 år. Jeg hørte om corona virus første gang for et år siden. Et udbrud i byen Wuhan i det centrale Kina, som hurtigt lagde hele verden ned. Nu håber jeg 2021 bliver året, hvor vaccinerne viser sit værd, og vi vender tilbage til mere normale forhold.

Uge 50, World Soil Day - Jordbundens dag 2020.

Arbejdsmæssigt har jeg købt et nyt parti klinkbrædder hjem, som jeg er i gang med at male. Når de alle er malet, skal de sættes op på endnu en facade, hvor murværket ikke har det for godt. Onsdag den 16. december er det World Soil Day - Jordbundens dag 2020. Det er en årlig markering af, hvor vigtig det er at passe på de forskellige aspekter af alverdens landbrugsjorde. Temaet i år er biodiversitet i jord. Det skulle have været afholdt som et fysisk møde i København, men pga. Corona bliver det i stedet et virtuelt møde. Jeg er inviteret til at være en af indlægholderne og er ved at skrue et indlæg sammen. Du kan læse mere om arrangementet "[her](#)"

Uge 48, Kreaturer.

De sidste 13 år har jeg haft kvier fra den samme landmand gående i engen ved Gudenåen. Vi har fået et beløb pr. dyr pr. dag og har sørget for strøm på hegnet og vand i mulepumperne. Dette samarbejde ophører desværre med udgangen af i år. Da det er svært at finde en ny kvægmand, vil vi have vores egne kreaturer. Der skal gå markant færre dyr end tidligere, til gengæld skal de gå på engarealerne og i skoven måske hele året. Lige nu arbejder jeg med at få en landzonetilladelse og en byggetilladelse til at opstille et læskur i en lille granskov ved Gudenåen. Har man dyr gående ude hele året, skal de have adgang til læ for regn og rusk.

Uge 46, mildt efterårsvejr.

Vejret i oktober og november har været varmere end normalt. Kløveren og ukrudtsarter som agersennep og gul okseøje plejer at stoppe væksten midt i oktober, men gror fortsat her midt i november. Det skyldes det for årstiden varme vejr og manglende nattefrost. I marken, hvor jeg har haft byg/ært, er det en fornøjelse at se alle de planter, der fortsat er i vækst. Efterafgrøder på marker, der ikke er tildelt gylle i foråret lykkes markant bedre, og det er lige netop tilfældet med byg/ært afgrøden. På arbejdsfronten er jeg stadigvæk i gang med at renovere laden. Jeg har netop opsat klinkbrædder på facaden, hvor muren mangler eller er beskadiget.

Uge 44, Markplanlægning.

Arbejdsomt er jeg stadigvæk i gang med at renovere laden. Jeg har i denne uge fået leveret en masse klinkbrædder, der skal males og senere skrues på facaden. Arbejdet udføres, mens jeg nyder efterårets smukke farver. Markplanen for næste år er lavet. Den ligner sig selv og er meget enkel, med afgrøderne glutenfri grynnavre, ølandshvede og samdyrkning af byg/ært. Dertil skal der selvfølgelig samsåes ledsageafgrøder (companion crops) og efterafgrøder. Såsæden til foråret er på vej. Ølandshveden har jeg lige modtaget, og jeg forventer, at havren også er på vej. Mht. byg/ært såsæden vil jeg rense og benytte min egen avl fra laden.

Uge 42, Bygningsvedligehold.

Så er jeg nået til årstiden for bygningsvedligehold. Jeg forsøger at reparere muren, hvor den nu nedrevne stald var bygget på. Jeg er ikke vant til at mure, så jeg kigger på YouTube, hvor det ser meget let ud. Det er til gengæld rigtig svært, når man så selv forsøger sig som murer. De oprindelige støbejernsvinduer har vi stadigvæk liggende i gemmerne, hvilket jeg er rigtig glad for. Vinduerne mangler dog noget glas, og det med at skære glas går faktisk rigtig godt. I laden har vi fået afmonteret strøm og nedtaget en masse gamle støbejerns installationer, der ikke længere er i brug. I den forbindelse har jeg også fået fjernet masser af gamle kabler.

Uge 40, Der er liv ude på marken.

Ude på markerne er der masser af liv, både over og under jorden. I luften er der ca. 0,04% CO_2 . De grønne planter på markerne optager og transformerer CO_2 og energi ned i jorden, hvor det bliver til kulstof. En forøgelse af kulstofindholdet i jorden gør den mere frugtbar og dyrkningssikker. En stor plantediversitet blandt efterafgrøderne fremmer jordfrugtbarheden, dog er rajgræsplanten min absolut favorit efterafgrøde. Rajgræs har et stort forgrenet rodnet og er meget effektiv til at sende energi ned i jorden, og så passer rajgræs rigtig godt til det danske klima og bliver ved at vokse selv ved lave temperaturer. Arbejdsmaessigt er jeg færdig i marken for i år.

Uge 38, Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer (ICROFS).

Jeg er med i ICROFS' bestyrelse, hvor vi 13 medlemmer fra erhvervet, industrien, forbrugerne og forskningsverdenen udstikker retning og mål for ICROFS' arbejde. Vi har i denne uge haft møde i bestyrelsen, hvor vi har gennemgået forskningsansøgninger og truffet beslutning om forslag til indstilling. Vi har modtaget ansøgninger for 109 millioner kr., og vi havde mulighed for at indstille for 37,4 millioner kr. Vi har altså skullet fravælge mange gode støtteværdige forskningsprojekter. Kort fortalt mangler vi midler til økologisk forskning. Politikerne vil gerne have meget mere økologi, men bidraget til udviklingen og forskning følger ikke med. Læs om ICROFS "[her](#)"

Uge 36, Høsten er i hus.

Det blev tørvejr igen, og ølandshveden er høstet og tørret ned. Jeg stubharver ikke markerne efter høst. Årsagen er, at jeg ikke vil konservere enorme mængder ukrudtsfrø ved at harve dem ned i jorden. Derimod vil jeg hellere have frøene liggende oven på jorden, hvor de kan spire, blive spist af vildt eller rådne i løbet af efteråret. Det er også svært at bekæmpe rodukudt i efteråret, idet man bare flytter rundt på det i den fugtige jord. Derimod vil jeg have mest mulig fotosyntese, så på nogle marken, hvor efterafgrøden er tynd, sår jeg lidt havre og rug direkte i stubben, og på andre, hvor efterafgrøden er bedre lader jeg frø og spildkorn spire og gro.

Uge 34, Høsttravlhed.

Marken med byg/ært er blevet høstet af en mejetærsker fra ACCO koncernen (Massey Ferguson). Forklaringen er, at jeg sammen med andre landmænd, formidlet af FRDK, deltager i et forskningsprojekt om samdyrkning af afgrøder. I den forbindelse er det ACCO, der også er med i projektet, der har høstet marken. De har testet ti forskellige indstillinger, og for hver indstilling er der udtaget en prøve i en bigbag. Senere, når alle landmænd har høstet, skal alle bigbags sendes til Frankrig og analyseres. Vi mangler at høste ølandshveden. Ølandshveden var ikke moden, mens vi havde det gode høstvejr. Nu er den derimod våd efter en regnfuld weekend.

Uge 32, Hedebløge.

Så skriver vi august med solskin og temperaturer over 30 grader efter en forholdsvis kølig juli. Vi har i dag høstet 2/3 af havren. Det er gået rigtig godt. Havren er moden og tør. Kvaliteten og udbyttet ser ud til at være tilfredsstillende. Priserne på økologisk korn er denne sommer helt i bund. Værst ser det ud for dem, der avler foderkorn, og som ikke kan opbevare afgrøden selv. De er tvunget til at sælge i høst til meget lave priser. Mange nye økologiske avlere hæver udbuddet af korn med faldende priser til følge. Jeg har låst havreprisen fast i efteråret 2019, og ølandshveden er også på kontrakt. Tilbage er byg/ært afgrøden, som jeg ikke kender prisen på.

Uge 30, Kornet modnes.

Kornet modnes for hver dag, der går. Havren bliver den første afgrøde, vi skal høste, efterfulgt af byg/ært og til sidst ølandshveden, der stadigvæk er temmelig grøn. Der er stor forskel på, hvordan efterafgrøderne ser ud i de forskellige afgrøder. I byg/ært ser efterafgrøden bedst ud, og her kan jeg finde mange af de arter, der blev sået i foråret. I ølandshveden finder jeg en hel del kløverplanter. Havren er den afgrøde, hvor efterafgrøderne står dårligst, nærmest utilfredsstillende. Jeg tror, at noget af forklaringen på forskellen i efterafgrøderne skal findes i tildeling af husdyrgødning. Jo mere gylle marken har fået i foråret des dårligere udvikling af efterafgrøderne.

Uge 28, Kornrensning.

Bondekonen og bondemanden er efter ferie tilbage på gården igen. Øverst på dagsordenen står nu rengøring og klargøring af tørreriet. Faktisk har jeg ikke fået hentet al kornet endnu, men håber det snart sker, så hele tørreriet kan blive klargjort. Til tørreriet har jeg købt en ny Øgendahls soldrenser med to soldstørrelser. Jeg vil gerne kunne rense kornet endnu bedre, så det uden videre kan blive leveret direkte til en møller, uden at skulle en fordyrende tur omkring et foderstof for at blive rensat. Et anden vigtig grund er, at der ikke er nogen grund til at bruge en masse energi på at tørre ukrudtsfrø og urenheder. Afrensningen kan måske bruges til hønsene?

Uge 26, Bygningsvedligehold.

Så er sæsonen for udendørs vedligehold gået i gang. Jeg er gået i gang med friske stuehuset lidt op med en gang cempexo. Det har været lidt varmt at arbejde med, så tempoet har ikke været helt i top. Vi har også fået genetableret afløbet fra gårdspladsen, afløbet der blev gravet væk, da vi fjernede stalden i februar. Det er planen, at vi kører noget muld på bygningsarealet og sår græs senere. Nu måtte der godt komme noget regn, så vi kan se, om afløbet rent faktisk virker. Markerne med afgrøderne kunne også godt trænge til en tår vand. Vi har ikke fået så meget vand, sidst det regnede, til gengæld har fordampningen været meget stor.

Uge 24, Status på afgrøderne.

Lige nu ser afgrøderne ikke så ringe ud. Vi fik 40 mm. vand for en god uges tid siden, vand der var meget tiltrængt, og som med det samme gjorde sin gavnlige virkning på afgrøderne. Byg/ært afgrøden ser rigtig godt ud, og der er ingen plantesygdomme at finde. Efterafgrøden med de ti arter står imellem byggen og ærterne. Lige nu blomstrer honningurt med smukke blå blomster. Ølandshveden og havren står også godt. I kornet kan jeg finde meldugsvampen nederst på stænglerne. Jeg går og spekulerer på, om det er kvæggyllen, der skaber ubalance i jorden og planterne. Kvæggyllen mister jeg fremadrettet, og jeg går og tænker på, hvad jeg så gør.

Uge 22, Radrensning.

Maj er måneden, hvor markerne bliver radrenset. Alle mine afgrøder radrenses to gange. Første gang køres der så tidlig som muligt uden at skade og dække kornet til. Farten afpasses efter, hvor meget jord skærene skubber ind mod afgrøden. Anden radrensning må gerne være sent i maj måned, så der opnås en form for langtidseffekt. Skærene skiftes mellem første og anden radrensning. Første gang køres med slidte skær og anden gang med nye skær, der kommer tæt på afgrøden. Efter anden radrensning må afgrøderne klare sig selv, så nu er det blot at håbe på passende vejr med sol, varme og regn. I engen er der som tidlige år lukket kvier ud.

Uge 20, Markering af 75-året for Danmarks befrielse.

Gl. Rye kirke har på smukkeste vis markeret 75-året for Danmarks befrielse og mindet de 7 allierede flyvere, der er begravet på kirkegården. Flyverne styrtede ned på en af vore marker i august 1944. Ud over smukke blomster på graven er der lavet video med opfordring til at tænde lys for håb og frihed, og der er lavet videoandagt om befrielsen. Den 5. maj var der klokkeringning og kransenedlæggelse på flyvergraven og senere alsang på det lokale plejehjem. Alt sammen afviklet i overensstemmelse med myndighedernes coronaregler. Der er også uploadet en lille video, hvor sognepræsten og jeg taler om krigen og flyverne. Se filmen "[her](#)".

Uge 18, Økologisk no-till, version 4.0.

Jeg har de senere år forsøgt mig med pløjefri dyrkning på forskellige måder som f.eks. stubharvning uden pløjning, tidlig undersåning i eksisterende afgrøde og underskæring af efterafgrøder i tre centimeters dybde forud for såning. Der er ikke nogen af metoderne, der har givet et tilfredsstillende resultat. Nu prøver jeg en helt anden strategi på et lille areal. Det går ud på at så direkte i en grøn efterafgrøde med skiveskær. Efterafgrøden og ukrudtet vil blive afpudset med brakpudseren, indtil den såede afgrøde er spiret frem. Afgrøden er en blanding af byg, hvede, havre, ært, vikke, hestebønne og efterafgrøder. Arealet er dyrket tre år uden husdyrgødning.

Uge 16, Færdig med forårssåningen.

Med undtagelse af et lille forsøgsareal hjemme ved gården er markerne tilsået med afgrøderne ølandshvede, glutenfri grynnavre og samdyrking af byg/ært. Sidstnævnte afgrøde skal anvendes til foder. Sammen med kornet har jeg samtidig sået efterafgrøder. Efterafgrøderne består af ikke mindre end ti forskellige arter, og er følgende.: alexandrinerkløver, boghvede, honningurt, humlesneglebælg, hør, jordkløver, perserkløver, sæddodder, blodkløver og rajgræs. Der er anvendt i alt 8,5 kg pr. ha. Jeg har blandet kornet og efterafgrøderne og sået det sammen. Det er et stor arbejde at blande, men lykkes efterafgrøderne er det det hele værd.

Uge 14, Forårstravlhed.

Vejret er stadigvæk fint, og vi arbejder alt, hvad vi kan. Jorden er kold, hård og våd efter vinterens megen nedbør. Vi arbejder os fra den lette jord tættest på Gudenåen og op til den tunge jord. Den tungeste tredjedel kan stadigvæk ikke bære gyllevognen og bliver nu stubharvet for at få jorden til hurtigere at tørre op. Vi har kun stubharvet to gange i år mod normalt tre gange, og såbedsharvningen er også skåret ned til et absolut minimum. Årsagen er ikke mangel på rodukrudt, men frykten for langvarig tørke. Harvninger fremmer fordampningen og tærer hårdt på jordens indhold af vand. Jeg får god hjælp af min far til forårsarbejdet.

Uge 12, Virkeligheden overstiger nogle gange fantasien.

Jeg havde ikke i min vildeste fantasi troet på, at et lille coronavirus kunne lægge Danmark, Europa eller for den sags skyld hele verden ned så hurtigt, som det er tilfældet. En meget stor tak til vores regering og folketing for at være beslutsomme og handlekraftige. Pandemien har ikke ramt vores virksomhed her og nu, bortset fra at såsæden er lidt lang tid om at komme frem. Sundhedskrisen ændrer ikke på, at foråret nærmer sig, og forårsarbejdet er så småt startet op. Den letteste del af jorden er blevet stubharvet to gange i det fineste vejr, med sol om dagen og frost om natten. Rodukruds, der er harvet fri af jorden, svækkes hurtigt i det tørre vejr.

Uge 10, Projekt nedrivning af stald.

Stalden er nu væk, men der er stadigvæk arbejde med at lukke taget i begge sider og rydde op. Senere skal grunden reetableres og murene ordnes. De sidste par dage har jeg været til generalforsamling i Økologisk Landsforening. Det er altid dejligt og inspirerende at møde alle aktørerne indenfor økologien såsom landmænd, virksomhedsrepræsentanter, forbrugere og ansatte fra ØL. Ude i naturen grønnes det, og den milde vinter sætter sig sine spor. I marken har vi været ude med gyllevognen på den letteste del af vores jord, hvor der er blevet nedfældet kvæggylle. Markplanen i 2020 bliver grynhavre, ølandshvede og samdyrkning af byg og ært.

Uge 8, Vejret er vandvittig.

Det har siden efteråret regnet og regnet, dog værst her i februar med historisk store nedbørsmængder. Siden starten af september har vi ikke kunnet færdes på ca. 4 ha. nede ved Gudenåen. Arealerne har været mere eller mindre oversvømmet i hele perioden. Årsagen er stigende regnvejrsmængder og igennem mange år mangelfuld vedligeholdelse af Gudenåen. Bredvad sø er gennem 90 år fyldt op med sand, som er årsagen til oversvømmelser opstrøms. Jeg har haft besøg af Horsens Folkeblad og BT, der begge har skrevet artikler om vandet i Gudenåen. Hjemme på gården har vi travlt med at fjerne stalden, hvor regnen også giver udfordringer.

Uge 6, Nedrivning af stald.

Der er siden sidst lavet forberedelser til nedrivning af en stald. Der er flere grunde til at fjerne stalden. En er, at det bliver muligt at udnytte de eksisterende bygninger meget bedre, og pladsen udenfor maskinhuset bliver større, hvilket giver bedre mulighed for at sætte maskiner af, samt at store lastbiler bedre kan læsse varer af som såsæd m.m. uden at holde og spærre vejen. Med til historien hører også, at taget på stalden er udtjent. På planlægningssiden er jeg ved at vælge efterafgrøder til samsåning med vårafgrøderne. Jeg har blikket skarpt rettet mod FRDKs shop, hvor der udbydes økologiske frø fra Freudenberger til konkurrencedygtige priser.

Uge 4, Den milde, grønne og våde vinter.

Det for årstiden milde vejr fortsætter, og efterafgrødeblandingen CN-forår gror lystigt. Det er især rajgræsset, der stadig har gang i væksten. Jeg har lige været til projektmøde i CarbonFarm. Vi er nået til et spændende punkt i forløbet. Halvdelen af forsøgsleddene dyrkes pløjefri, og på dette stadie plejer vi økologer at beslutte en pløjning, fordi vi ryster på hånden pga. ukrudt og flerårige afgrøder som f.eks. alm. rajgræs, altså vi nulstiller forsøget og starter det op igen på ny. Det gør vi ikke i år, vi fortsætter pløjefri og no-till, og ser hvor galt det går. Det er den eneste måde at komme videre på og lære noget nyt om økologisk pløjefri dyrkning.

Uge 2, Så er vi i gang igen

Året starter inden døre i tørvejr med kontormæssige opgaver. Jeg har fået sendt data til min planteavlskonsulent til udarbejdelse af gødningsregnskab og markplanlægning for 2020. I CarbonFarm har jeg fået ajourført data, der skal i forsøgsdatabasen, og jeg har lavet rateudbetalingsanmodning til GUDP. Bogføringen er ført ajour, og statussedlen er udfyldt. De bogholderimæssige opgaver klarer jeg via Ø90 online. Ø90 online er et program, hvor jeg bogfører og konterer mine ind- og udbetalinger til en ekstern database. Herefter tager regnskabskontoret over. Udenfor er det meget mildt og vådt for årstiden. Græsset er stadigvæk grønt og i vækst.

